

shifting
economy .brussels

ENSEMBLE, VERS L'ÉCONOMIE DE DEMAIN
SAMEN OP WEG NAAR DE ECONOMIE VAN MORGEN

Circulair aankopen – Hoe integreer ik circulariteit in mijn overheidsopdrachten?

18/5/26

bruxelles
environnement
leefmilieu
brussel
.brussels

Welkom!

Doelstellingen van de ochtend

- Begrijpen waarom de circulaire economie een hefboom is voor overheidsopdrachten.
- Vertrouwd raken met de belangrijkste stappen om circulariteitscriteria in een overheidsopdracht te integreren.
- De instrumenten, labels en actiepunten identificeren die het proces veiligstellen.
- Inspiratie putten uit concrete en snel toepasbare ervaringen om de stap te durven zetten.
- Van gedachten wisselen met collega's in een gezellige en stimulerende omgeving.

Check in

1

Wie bent u en
wat is uw band
met overheids-
opdrachten?

2

Welke
opdrachten zou u
graag circulair
willen maken?

3

Wat is uw
kennisniveau
over de circulaire
economie, op
een schaal van 1
tot 10 ?

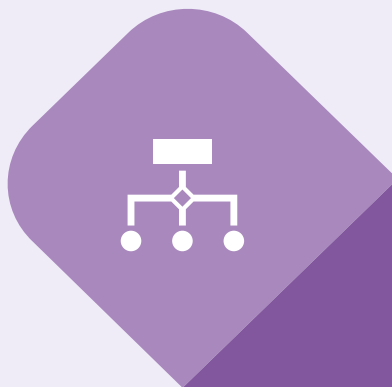
Inleiding tot de circulaire economie bij overheidsopdrachten

Realiteit en (supra)gewestelijke doelstellingen

Overheidsopdrachten: gekneld tussen meerdere vereisten

Strengere vereisten

- De werkelijke kwaliteit van diensten en producten.
- De algehele prestaties van de organisatie en de lokale economie.
- Risicobeheer, transparantie en traceerbaarheid.

Steeds complexere opdrachten

- Complexe diensten
- Evoluerende technologische oplossingen
- Innoverende of transversale projecten...

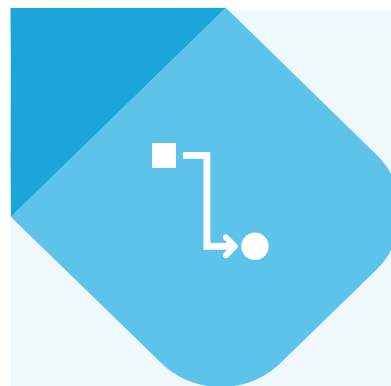
Beperkte hulpbronnen

- De budgetten zijn krap.
- De teams zijn vaak onderbezet.
- Er is te weinig tijd om voorbereidend werk te doen.
- Er is behoefte aan rationalisering.

Hogere interne verwachtingen

- Snellere en gemakkelijk aanpasbare aankopen
- Beter begrip van operationele behoeften

Verantwoorde overheidsaankopen : een Europese ambitie

DIRECTIVES MARCHÉS : LE PARLEMENT EUROPÉEN ATTEND UNE « RÉFORME AMBITIEUSE »

🕒 12 septembre 2025 | Jean-Marc Binot 🗨️ 0

Le Parlement européen a adopté le 9 septembre le rapport sur la passation des marchés publics (2024/2103 INI). Dans la perspective de la refonte des directives, le document suggère plusieurs idées à la Commission, de la hausse des seuils européens à des marchés réservés pour les PME et les entreprises innovantes, en passant par l'étude des moyens qui permettraient d'aboutir à une préférence européenne.

Le Parlement souhaite que les appels d'offres publics ne se concentrent pas uniquement sur le prix le plus bas

Commission proposes Industrial Accelerator Act to strengthen industry and create jobs in Europe

NEWS ARTICLE

4 March 2025 — Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs — 2 min read

1 Made in Europe

vrn nws

Al weken wordt op hoog niveau gepokerd over het 'Made in Europe'-principe bij publieke aanbestedingen. Het is een van de redenen dat dit wetsvoorstel vandaag wordt voorgesteld en niet eind vorig jaar zoals oorspronkelijk het plan was.

Kort gezegd: als er overheidssteun mee gemoeld is, zullen producten uit 'strategische sectoren' – denk aan de bouwsector en de auto-industrie – helemaal of gedeeltelijk in de Europese Unie geproduceerd moeten worden. Concreet gaat het dan bijvoorbeeld over cement en aluminium, maar ook over zonnepanelen, windmolens of elektrische auto's.

Opvallend: er komt geen verplichting om Europees staal te gebruiken. Het wetsvoorstel stelt enkel dat het staal "laag in koolstof" moet zijn.

De Europese wetgeving versnelt de transitie naar duurzame overheidsaankopen

Ecodesign for Sustainable Products Regulation (ESPR)

Verplichte minimumvereisten voor sommige producten.

Criteria voor milieuprestaties

Eisen in verband met **duurzaamheid, repareerbaarheid, recycleerbaarheid.**

Prioritaire productcategorieën (2025-2030)

- Ijzer en staal
- Aluminium
- **Textiel** (kledij, schoenen)
- **Mobilair** (waaronder matrassen)
- Banden
- Detergent
- Verf
- Smeermiddelen
- Chemische producten
- **Producten ivm energie**
- **ICT & elektronica**

Belangrijkste aankoopsegmenten van de openbare sector

50%

duurzame aankopen in prioritaire productcategorieën.

15-30%

minimale weging van duurzame criteria in de evaluatie van offertes.

Ook bij ons prioritaire

La note sur la politique fédérale en matière d'achats 2025-2029

Trois lignes directrices doivent guider les achats publics (article 8 de l'arrêté royal du 21/07/2023) :

1. Accroître l'efficacité des formes actuelles d'achats communs fédéraux en matière de marchés publics de fournitures et de services ;
2. Augmenter le taux de participation des petites et moyennes entreprises (PME) aux marchés publics de fournitures et de services ;
3. Promouvoir la durabilité des marchés publics de fournitures et de services.

Fin décembre 2025, le Conseil des Ministres a approuvé la note sur la politique fédérale en matière d'achats 2025-2029. Conforme à l'accord du Gouvernement, cette note transpose les lignes directrices en trois ambitions et objectifs :

1. La poursuite de la centralisation dans le cadre du modèle d'achat commun ;
2. La professionnalisation et l'amélioration de l'efficacité du processus d'achat ;
3. L'augmentation de l'attention accordée aux entreprises sociales et à l'innovation dans les marchés publics.

Marchés publics durables : une obligation légale avec un impact réel sur l'environnement et le social

En introduisant des clauses environnementales et sociales dans vos marchés publics, vous faites une réelle différence et contribuez à rendre notre économie plus durable.

MARCHÉS PUBLICS DURABLES | SHIFTING ECONOMY | CONSEILS | ACCOMPAGNEMENT | MARCHÉ PUBLIC

Plus de 20.000 marchés publics sont attribués chaque année en Belgique. Cela représente 40 à 50 milliards d'euros, soit plus de 10 % du PIB (produit intérieur brut) belge. En faisant évoluer ces marchés publics, grâce à des clauses de respect de l'environnement et des droits sociaux, l'influence sur l'évolution de la société vers plus de développement durable est réelle.

Les obligations de la circulaire ministérielle

En Région de Bruxelles-Capitale, une circulaire ministérielle vous impose d'intégrer à vos marchés publics des critères de durabilité. Pourquoi ? Appliqués à chaque étape de la passation du marché public, ces critères visent à mieux prendre en compte l'environnement et les conditions de travail dans l'attribution d'un marché.

Un levier majeur pour la transition économique

La consommation publique représente 14% du PIB régional. C'est un levier clé de la [Shifting Economy](#), la stratégie régionale de transition économique.

En tant qu'administration de l'Environnement pilotant cette transition, nous avons la responsabilité — et l'ambition — de montrer la voie vers une économie plus durable.

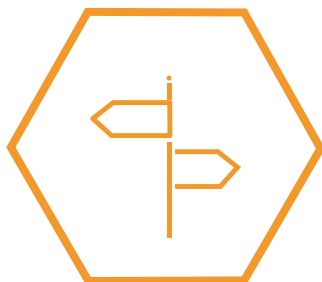

La transition écologique du tissu économique bruxellois sera poursuivie, en soutenant le développement des filières prioritaires en développant des filières prioritaires pour favoriser l'échange d'expertise et avoir un effet de levier efficace, tout en tenant compte de la dimension économique dans un cercle vertueux de création de valeur ajoutée.

Waarom moeten we handelen?

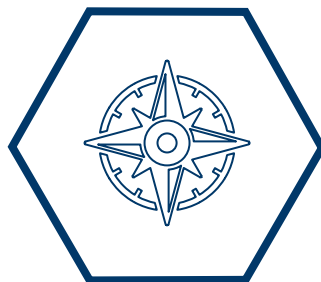
Overheidsaankopen als hefboom voor de transitie

Ze vertegenwoordigen zo'n **15%** van de broeikasgasemissies op wereldniveau.

Economische prestaties op lange termijn verbeteren

Door rekening te houden met de totale kosten – aanschaf, gebruik, energie, onderhoud – leidt duurzame en circulaire aankoop vaak tot besparingen op de lange termijn.

Druk voor verbetering van milieu- en sociale aspecten die doorwerkt tot in de toeleveringsketens

De impact van aankoop reikt veel verder dan de organisatie zelf.

Lokale en sociale economie ondersteunen

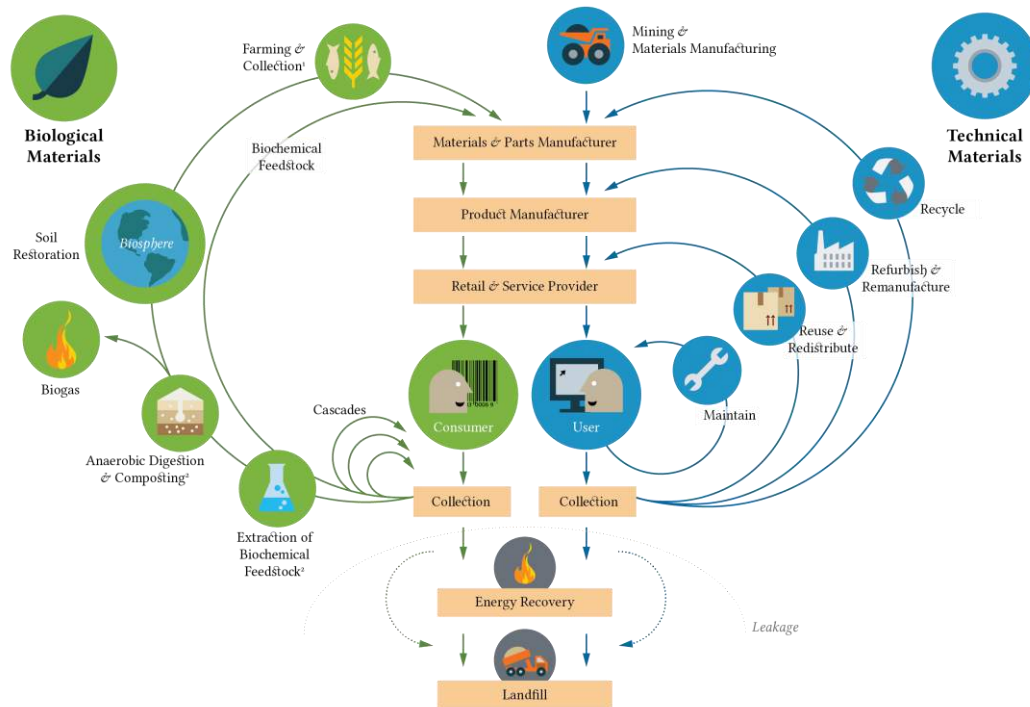
Duurzame aankopen kunnen steun geven aan lokale sectoren, kmo's en de sociale economie.

Opdracht oriënteren en innovatie stimuleren

Duurzame criteria integreren bevordert de ontwikkeling van oplossingen die schoner, circulair en innoverend zijn.

Circulaire economie als hefboom

Ellen MacArthur Foundation, 2015

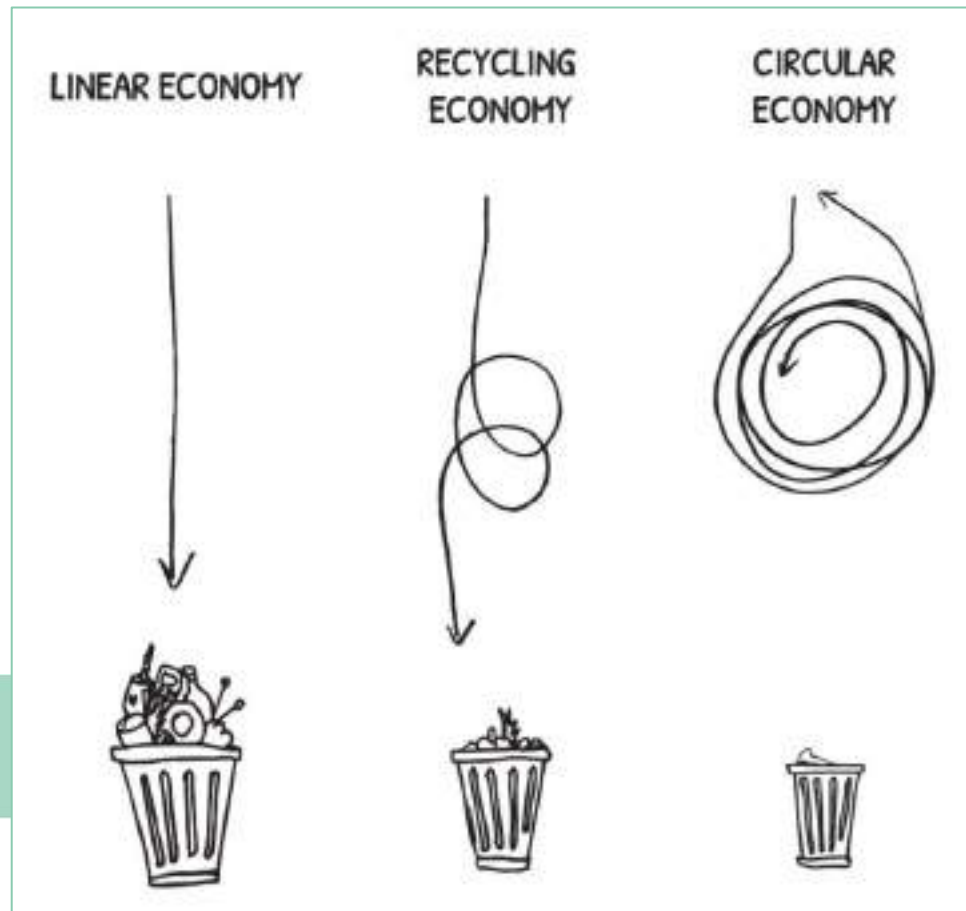
«**Circulaire economie** is een model van productie en consumptie, waarbij bestaande materialen en producten zo lang mogelijk worden gedeeld, verhuurd, hergebruikt, hersteld, opgeknapt en gerecycleerd om meer waarde te creëren. Op deze manier wordt de **levenscyclus van producten uitgebreid**. In de praktijk betekent dit dat **het afval tot een minimum wordt beperkt**.»

Europees Parlement

3 basisprincipes

- Afval en vervuiling in de hele waardeketen tegengaan.
- Materialen hergebruiken om hun waarde te behouden.
- De natuur regenereren.

Circulaire economie versus lineaire economie

« Dit staat in schril contrast met het traditionele, lineaire economische weggooimodel. Dit model is gebaseerd op grote hoeveelheden goedkope, gemakkelijk toegankelijke materialen en energie.

Geplande veroudering van producten, maakt ook deel uit van dit model. Hier wordt een product ontworpen om een beperkte levensduur te hebben, wat consumenten aanmoedigt om ze opnieuw aan te kopen. »

Europees Parlement

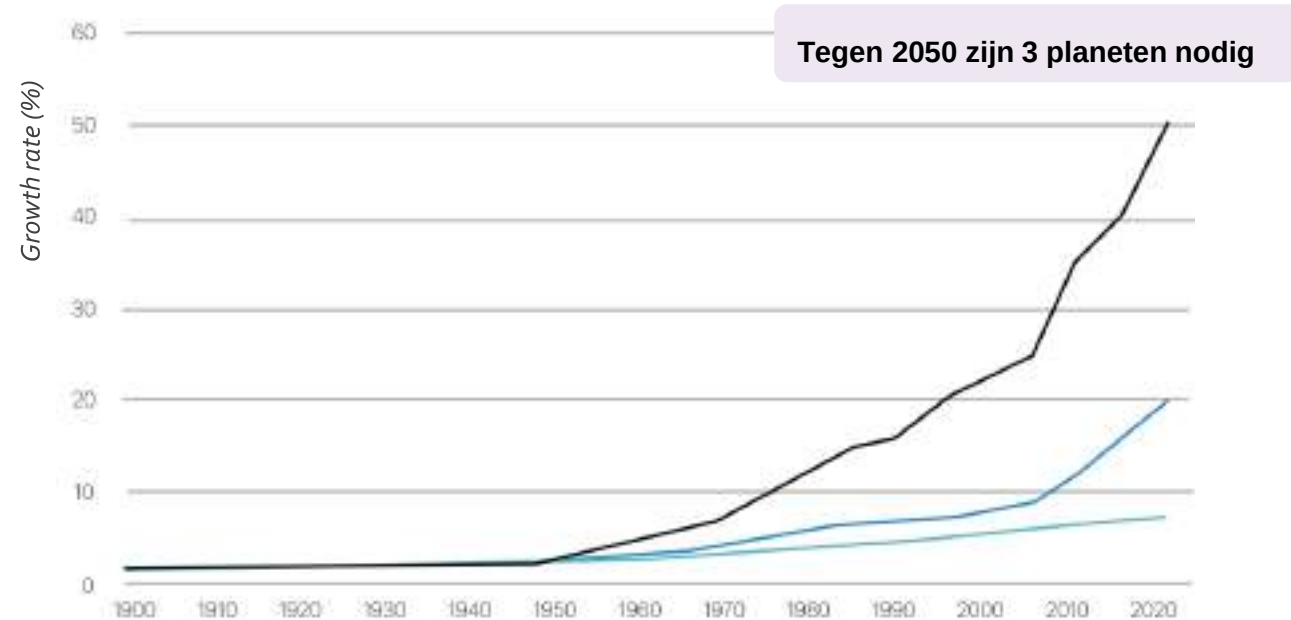

De « eeuwigdurende gloeilamp »...

die demonteerbaar is?

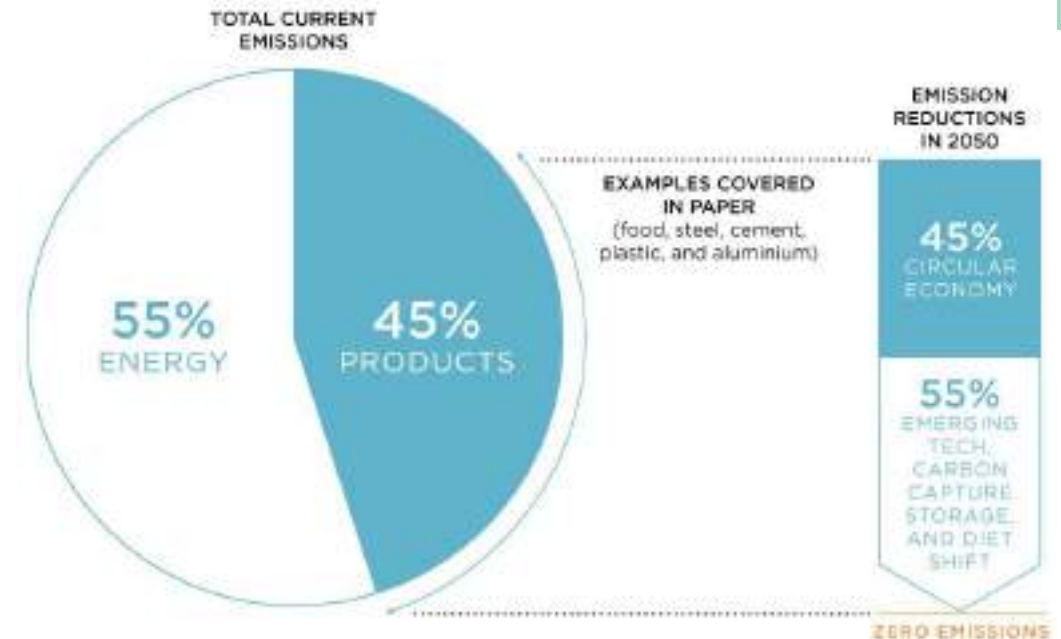
Circulaire economie, een noodzaak

Population

Energy

Materials

Underpinned by a transition towards renewable energy, a circular economy can help tackle the overlooked 45% of emissions by transforming the way goods are made and used.

Circulaire economie op alle niveaus

En concreet ?

Flessen vervangen door waterfonteinen.

Een buffet aanbieden in plaats van aparte borden te serveren.

Minder verspilling door een beter voorraadbeheer of een opvolgingssysteem voor instrumenten, ...

Herbruikbare alternatieven voor textiel (schorten, operatiedoeken, mutsen, handdoeken, wasbare luiers, stoffen doekjes, enz.)

Aankoop van medische apparatuur die kan worden gedemonteerd, gerepareerd (en niet vervangen) en gemoderniseerd, met bijbehorende onderhoudscontracten.

Schenking van uitrusting (couveuses, bedden ...) voor een tweede leven in andere landen.

Aankoop van modulaire en gestandaardiseerde apparaten om onderdelen te kunnen hergebruiken

Batterijen uit medische apparatuur hergebruiken in andere apparaten.

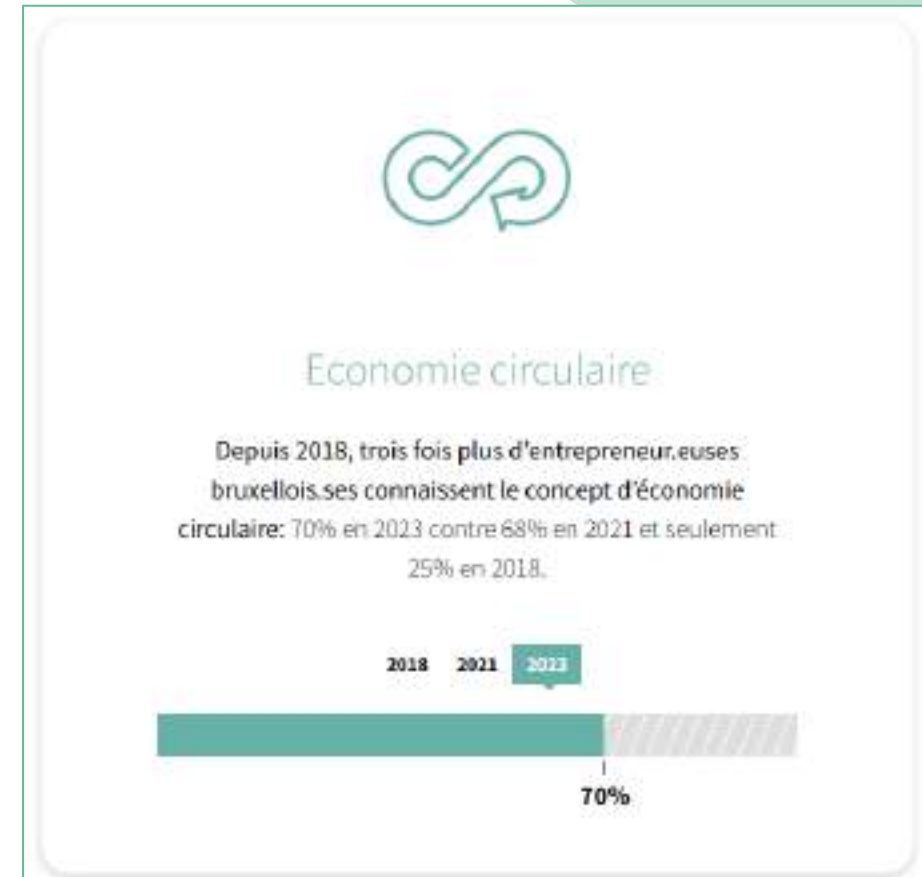
Sensibilisering rond afvalscheiding en infrastructuur voor hoogwaardige recycling van ziekenhuisafval.

Verbranding van materialen met energierugwinning.

Circulaire praktijken in Brussel

Een baanbrekend gewest

- ❖ 2010: Lancering van de Allianties Werkgelegenheid-Leefmilieu (de eerste gericht op de bouwsector).
- ❖ 2016: Goedkeuring van het Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie & eerste editie van BeCircular (tot op heden 276 projecten gefinancierd in het kader van de circulaire economie).
- ❖ 2022: Lancering van de Shifting Economy.
- ❖ 2026: De Gewestelijke Beleidsverklaring bevestigt de voortzetting van de economische transitie, met de circulaire economie als hefboom.

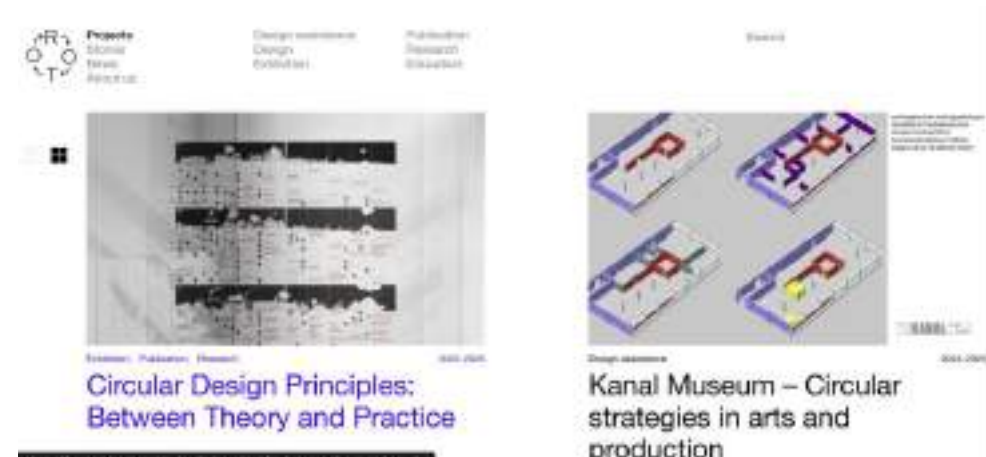
Circulaire praktijken in Brussel

Gestimuleerd door de Shifting Economy

Het aanbod aan circulaire producten en diensten is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geleidelijk toegenomen. Dit is onder andere te danken aan de strategie voor economische transitie – Shifting Economy – die steun biedt aan lokale bedrijven die circulaire principes toepassen.

Dit omvat verschillende aspecten:

- Circulaire aankoop
- Verlenging van de levensduur van producten
- Beter gebruik van hulpbronnen
- Hergebruik van hulpbronnen

EVoorbeeld: modulaire tentoonstellingen in het Kanal-museum - hergebruik onderdelen

Welke link met mijn opdrachten?

Ik sta op als ik akkoord ga :

« De oorspronkelijke aankoopprijs moet het doorslaggevende selectie criterium blijven. »

« Huren is altijd duurder dan aankopen. »

« Circulaire criteria opleggen beperkt de concurrentie. »

Wat is een circulaire aankoop?

Circulaire overheidsopdrachten zijn het proces waarbij de openbare sector producten en diensten aanschaft volgens de **drie principes van de circulaire economie: afval en vervuiling elimineren, producten en materialen laten circuleren en hun waarde optimaal benutten, en de natuur herstellen**. De publieke sector beschikt hiermee over een krachtig instrument om de transitie naar een circulaire economie vorm te geven.

Ellen MacArthur Foundation ([source](#))

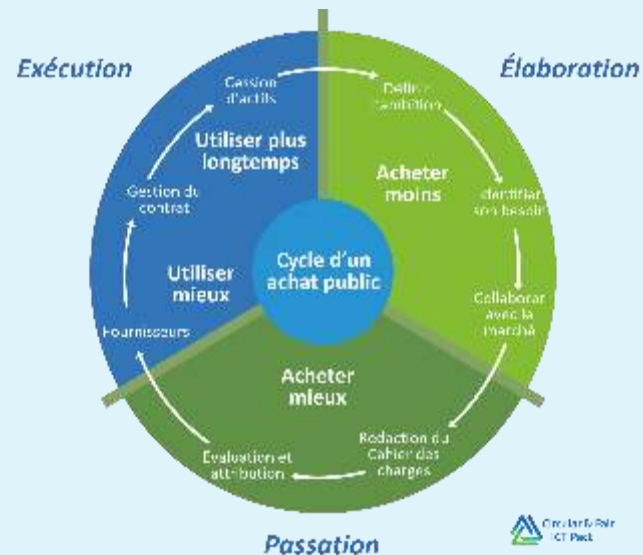

- Een circulair aankoopproces zoekt vooral **oplossingen** voor de **veranderende functionele behoeften** van gebruikers binnen een organisatie.
- De nadruk ligt erop de **waarde** van producten, onderdelen en materialen te behouden.
- Dit vereist een zo goed mogelijke **samenwerking** met alle partijen die ertoe kunnen bijdragen de **keten te sluiten**.

Wat betekent dit voor mij als openbare aankoper?

Minder en beter kopen, beter en langer gebruiken!

CFIT Framework for Circular ICT Procurement (2022)

Favoriser l'allongement de la durée de vie des produits :

intégrer des exigences de réutilisation, de réparation, d'entretien, d'éco-conception et de garanties étendues.

Opter pour des modèles économiques circulaires :

choisir des systèmes liés à l'économie de la fonctionnalité, l'économie de la performance ou encore la mutualisation des besoins avec d'autres entités.

Stimuler l'approvisionnement circulaire :

privilégier des ressources recyclées ou biosourcées et des certifications ou labels pour les produits et matériaux.

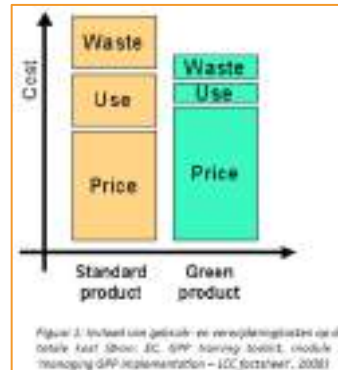
Prévoir la fin de vie des produits :

encourager la récupération, l'entretien, le recyclage ou la revalorisation des produits en fin d'utilisation.

Opportunities van circulaire aankopen

Kansen voor de aankoper

- Financieel
 - Kostenverlaging
 - Minder aankopen
 - TCO : minder uitgaven voor vervanging en reductie van afvalkosten
- Strategische
 - Risicoverlagend & ketentransparantie
 - Bijdrage aan duurzaamheids- en klimaatdoelstellingen
 - Imago en vertrouwen van de burger
- Maatschappelijk
 - Reductie van afval en gebruik grondstoffen
 - Minimalisering van giftige/gevaarlijke stoffen
 - Reductie van milieu-impact
 - Stimulans voor lokale tewerkstelling

Kansen voor de leverancier

- Stimulans voor differentiatie via kwaliteit, onderhoud, innovatie
- Positionering als innovatieve en duurzame speler
- Minder afhankelijk van (de prijzen van) grondstoffen

Voor CE business modellen zoals product-als-dienst:

- Langetermijn relatie met de klant
- Continue stroom aan inkomsten
- Restwaarde oude producten

→ Betere afstemming van de belangen van de leverancier en van de klant

Circulaire aankopen

A Totale hoeveelheid materialen reduceren	B Niet-hernieuwbare virgin input reduceren	C Gebruiksduur verlengen	D Potentieel hergebruik van product of component maximaliseren	E Potentieel hergebruik van materiaal maximaliseren – recycleerbaarheid
A 1 Intern delen	B 1 Inzicht in aandeel recycled, biobased en virgin materialen	C 1 Garanties oprekken	D 1 Design for Disassembly	E 1 Design for recycling
A 2 Huren of peer to peer delen	B 2 Aandeel recycled content verhogen	C 2 Contractuele afspraken onderhoud en herstel	D 2 Modulair ontwerp	E 2 Inzicht in materialen
A 3 Hergebruik, refurbishing of upgraden	B 3 Aandeel biobased content verhogen	C 3 Upgradebare producten	D 3 Gestandaardiseerd ontwerp	E 3 Contractuele afspraken terugname en recyclage
A 4 Minimaal gebruik van materiaal in ontwerp		C 4 Ontwerpen voor lange levensduur	D 4 Inzicht in samenstelling en verbindingen	E 4 Verminderen van toxiciteit
A 5 Minder afval		C 5 Repareerbaarheid en onderhoudbaarheid	D 5 Contractuele afspraken terugname en hergebruik	E 5 Biologisch afbreekbaar/-composteerbaar
DOELSTELLINGEN EN STRATEGIEËN VOOR CIRCULAIRE AANKOPERS		C 6 Modulair/veranderingsgericht ontwerp	D 6 Circulaire verdienmodellen stimuleren	E 6 Circulaire verdienmodellen stimuleren
		C 7 Contractueel stimuleren van gebruiksduurverlenging		
		E 8 Advies over gebruiksoptimalisatie door leverancier		

De circulaire ambitiekaart

Voorbeelden

A Totale hoeveelheid materialen reduceren	B Niet-hernieuwbare virgin input reduceren	C Gebruiksduur verlengen	D Potentieel hergebruik van product of component maximaliseren	E Potentieel hergebruik van materiaal maximaliseren – recycleerbaarheid
 Paradigm haalt afgeschreven computerapparatuur van regionale overheden uit gebruik om deze apparatuur te reviseren voor anderen.	 De BGHM heeft materialen (bv. bijvoorbeeld 7.500 strekkende meter houten vloerdelen) voor de renovatie van de Cité Vandeuren in Elsene hergebruikt.	 Sibelga verlengt de levensduur van haar verlichtingsarmaturen. Door 'retrofitting', blijft de buitenbehuizing van de armatuur behouden. Alleen het gedeelte waarin de ledlamp is ingebouwd, wordt vervangen.	 De Europese Commissie heeft een akkoord met IMPACT Furniture van Oxfam-Tweedehands. Zij halen op en herstellen allerlei kantoormeubelen in samenwerking met de sociale economie bedrijven.	 Als koploper op het gebied van circulaire transitie in fashion maakt Resortecs textielrecycling eenvoudig dankzij innovatieve technologie voor demontagevriendelijk ontwerp.

Behoefteanalyse en circulaire strategieën

Hoe kan ik minder en beter aankopen?

Hoe kan ik langer en beter gebruiken?

Hoe start ik met circulair aankopen?

7 stappen (Vlaanderen Circulair)

Hulp nodig ? Contacteer de helpdesk: greenprocurement@environnement.brussels

Circulair denken van bij de voorbereiding van de opdracht

1. Behoeften analyseren

Denk functioneel na over de behoeften:

- Moeten we echt iets aankopen?
- Welke functionele behoefte zit achter de vraag van de interne klant? Wat is echt nodig?

Maak een inventaris van interne hulpbronnen

Circulair denken van bij de voorbereiding van de opdracht

2. Hoe ambitieus is het project?

- Waarom willen we circulair aankopen?
- Hoe past dit binnen ons duurzaamheidsbeleid?
- Welke doelstellingen zijn haalbaar op korte of lange termijn?
- Welke strategieën gaan we gebruiken om ze te realiseren?
- Wie moeten we erbij betrekken?
 - Teamwerk

➤ Identificeer beperkingen en werkgebieden

Favoriser l'allongement de la durée de vie des produits :

intégrer des exigences de réutilisation, de réparation, d'entretien, d'éco-conception et de garanties étendues.

Opter pour des modèles économiques circulaires :

choisir des systèmes liés à l'économie de la fonctionnalité¹, l'économie de la performance ou encore la mutualisation² des besoins avec d'autres entités.

Stimuler l'approvisionnement circulaire :

privilégier des ressources recyclées ou biosourcées et des certifications ou labels pour les produits et matériaux.

Prévoir la fin de vie des produits :

encourager la récupération, l'entretien, le recyclage ou la revalorisation des produits en fin d'utilisation.

Circulaire doelstellingen en strategieën

A Totale hoeveelheid materialen reduceren	B Niet-hernieuwbare virgin input reduceren	C Gebruiksduur verlengen	D Potentieel hergebruik van product of component maximaliseren	E Potentieel hergebruik van materiaal maximaliseren – recycleerbaarheid
A 1 Intern delen	B 1 Inzicht in aandeel recycled, biobased en virgin materialen	C 1 Garanties oprekken	D 1 Design for Disassembly	E 1 Design for recycling
A 2 Huren of peer to peer delen	B 2 Aandeel recycled content verhogen	C 2 Contractuele afspraken onderhoud en herstel	D 2 Modulair ontwerp	E 2 Inzicht in materialen
A 3 Hergebruik, refurbishing of upgraden	B 3 Aandeel biobased content verhogen	C 3 Upgradebare producten	D 3 Gestandaardiseerd ontwerp	E 3 Contractuele afspraken terugname en recyclage
A 4 Minimaal gebruik van materiaal in ontwerp		C 4 Ontwerpen voor lange levensduur	D 4 Inzicht in samenstelling en verbindingen	E 4 Verminderen van toxiciteit
A 5 Minder afval		C 5 Repareerbaarheid en onderhoudbaarheid	D 5 Contractuele afspraken terugname en hergebruik	E 5 Biologisch afbreekbaar/-composteerbaar
DOELSTELLINGEN EN STRATEGIEËN VOOR CIRCULAIRE AANKOPERS		C 6 Modulair/veranderingsgericht ontwerp	D 6 Circulaire verdienmodellen stimuleren	E 6 Circulaire verdienmodellen stimuleren
		C 7 Contractueel stimuleren van gebruiksduurverlenging		
		E 8 Advies over gebruiksoptimalisatie door leverancier		

Product-als-een-dienst als aanjager voor de circulaire economie

3 “Product Dienst” Systemen

Product Dienst Product- georiënteerd

- (Meerjarig) onderhoudscontract
- Adviesdiensten

Product Dienst Gebruiks- georiënteerd

- Lease / huur
- Sharing / pooling
- Pay per use

Product Dienst Resultaats- georiënteerd

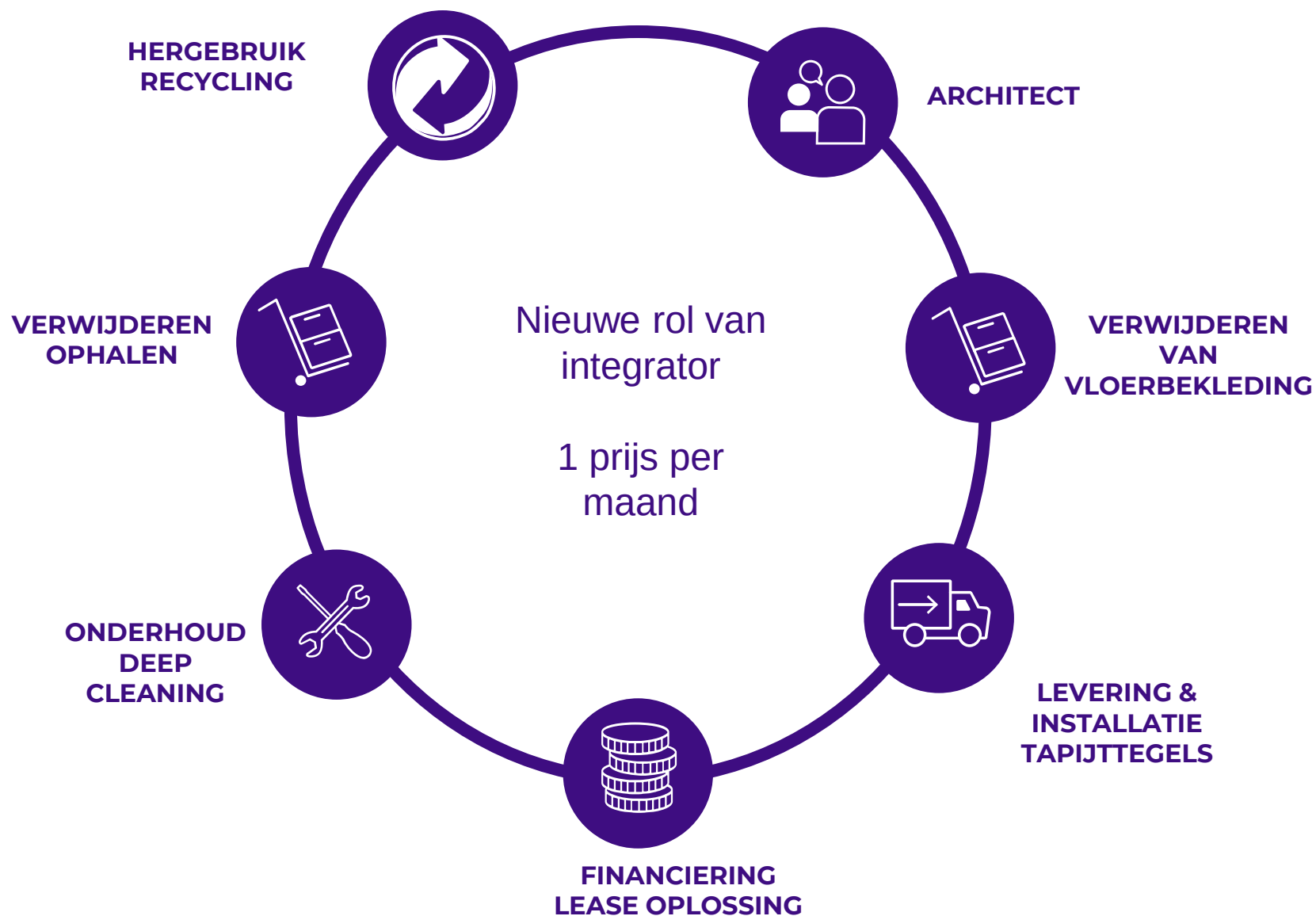
- Service provider levert een functionele prestatie (bv. comfort)
- Product is ondergeschikt

Voorbeeld

Floring As-a-Service

econocom

Voorbeeld

huismadou
Hart van steden en gemeenten

De opdracht omvat:

het aanbieden van 'Flooring As A Service' in het kader van de circulaire economie, zijnde het verwijderen en recyclen van de bestaande tapijttegels, het leveren en plaatsen van nieuwe tapijttegels volgens bijhorende criteria.

De aannemer verbindt er zich toe de vloerafwerking te voorzien volgens de bijgevoegde specificaties, plannen en beschrijvingen én engageert er zich toe dat de leverancier van de nieuw te plaatsen tapijttegels een 'FAAS-contract' (Flooring as a Service) aanbiedt (aan de opdrachtgever) op basis van bijhorende criteria.

De totale vergoeding 'Flooring as a Service' over de vooropgestelde periode van 9 jaar wordt opgenomen in de lijst der werken en bepaalt mede de rangschikking der offertes. Dit artikel maakt echter geen deel uit van het gunningsbedrag en wordt derhalve geschrapt uit de offerte alvorens de werken te gunnen.

Circulair denken van bij de voorbereiding van de opdracht

3. De markt raadplegen

- Deel de circulaire ambities van uw organisatie.
- Zoek naar leveranciers die ertoe willen bijdragen de gekozen circulaire ambities te verwezenlijken.
- Ontdek welke circulaire producten en diensten er al op de markt beschikbaar zijn.
- Zoek samen met uw leveranciers naar nieuwe circulaire oplossingen.
- Probeer ook de toeleveringsketen beter te begrijpen: welke andere spelers (bijvoorbeeld de leveranciers van uw leverancier) kunnen invloed hebben op de circulariteit? Welke samenwerkingen zijn mogelijk?

Hoe ?

- Een RFI-procedure (verzoek om informatie) overwegen (via e-Procurement), een openbare schriftelijke raadpleging van de markt
- Een plenaire dialoog met de markt organiseren waaraan verschillende leveranciers deelnemen
- Zelf marktonderzoek doen :
 - zoekmachine
 - beroepsverenigingen
 - vakbeurzen
 - contacten via andere aanbestedende overheden
 - eerdere aanbestedingen
 - bedrijvengids
 - ...

Wanneer de kernactiviteit van aankoopverantwoordelijken circulair wordt

4. Kies de procedure en...

- Bekijk en beslis hoe ver u wilt gaan.
- Stem de keuze van uw aanbestedingsprocedure af op de doelstellingen die u met uw circulaire aankoopproject wilt bereiken.

Onderzoek of een buitengewone procedure mogelijk is

Mededingingsprocedure met onderhandeling	Concurrentiegericht dialogoog	Innovatie-partnerschap
Duidelijke behoefte	Complexe behoefte, oplossing nog te omschrijven	Een nieuwe oplossing ontwikkelen
Onderhandelen voor optimaal resultaat	De oplossing samen creëren	Innovatie ontwikkelen en dan aankopen
Selectie → Oorspronkelijke offerte → Onderhandeling → Definitieve offerte	Selectie → Dialoog → Eerste offerte	Selectie → Fasen R&D → Aankoop
Bestaande, moduleerbare oplossingen	Technische projecten	Nieuwe technologieën

Wanneer de kernactiviteit van aankoopverantwoordelijke circulair wordt

4. Kies de procedure en schrijf het bestek

- Kies een titel voor de opdracht
- Beschrijf de technische specificaties (zo functioneel mogelijk)
- Geef de uitvoeringsvoorwaarden aan
- Bepaal uw selectie- en gunningscriteria
- ...

Circulaire impact

« De geselecteerde inschrijver moet gedurende minimaal twee jaar na levering van het product of gedurende de looptijd van de leveringsovereenkomst (waarbij de langste termijn geldt) **reserveonderdelen** ter beschikking houden voor alle onderdelen en accessoires (bijvoorbeeld ritsen, knopen en sluitingen) die deel uitmaken van de te leveren producten. Er moet ook een lijst met richtprijzen voor deze onderdelen en accessoires worden verstrekt. » [GPP Criteria and Requirements - Green Forum - European Commission](#)

Voorbeelden van circulaire criteria

Voor ICT

- De computer wordt zo ontworpen dat grafische kaarten gemakkelijk kunnen worden verwijderd en vervangen. (A3 + C7 + D5)
- Na 5 jaar gebruik verbindt de leverancier van IT-apparatuur zich ertoe de apparatuur te reviseren om een langer gebruik te bevorderen (A3)
- De behuizing en het chassis mogen geen kunststoffen op basis van chloor of broom bevatten. (B1)
- De kunststoffen die worden gebruikt voor de verpakking van het product mogen geen halogeenhoudende polymeren bevatten. (B1)
- Personal computers moeten ten minste twee extra aansluitingen hebben voor externe harde schijven/randapparatuur om de optimale gebruiksduur van de computers te verlengen (C7)
- 90 % van het gewicht van de kunststoffen en metalen in de behuizing en het chassis moet technisch geschikt zijn voor recycling. (B1)
- De fabrikant verstrekt een commerciële garantie waarin wordt verklaard dat de desktopcomputer, het beeldscherm of de laptop gedurende ten minste drie jaar zal functioneren. (C7)
- De fabrikant/leverancier verlengt de wettelijke garantie tot 3-5 jaar. (C7)
- De fabrikant verbindt zich ertoe gedurende een periode van ten minste 5 jaar de levering van reserveonderdelen en de nodige infrastructuur voor het repareren van de apparatuur te garanderen. (C7)
- De volgende informatie wordt bij het product gevoegd: voordelen van het gebruik van energiebeheersystemen en het loskoppelen van de stroomtoevoer, en beschikbaarheid van reserveonderdelen (C7 + D5 + A3)

Essentieel: hou na de gunning contact met uw leverancier en uw interne klanten

5. Het contract beheren tijdens de uitvoerings-/gebruiksfase

- Volg circulariteit op als het contract eenmaal ondertekend is!
 - Gerealiseerde circulariteit vs potentiële circulariteit
- Samenwerking tussen aankopers en contractbeheerders is noodzakelijk.
 - Volg de afspraken op rond prestaties, reparaties, onderhoud en levensduur
 - Bv.: monitoring van prestatieclausules met mogelijke bonus-malusregelingen om het behalen van prestatiedoelstellingen te belonen (met name op het gebied van verbruiksvermindering, CO₂-uitstoot, enz.)
 - Ga na of alles op de correcte manier gebruikt wordt.

Voorbeeld van sensibilisering rond correct gebruik.

Essentieel: hou na de gunning contact met uw leverancier en uw interne klanten

6. Beheer het levenseinde

- Bekijk met de leverancier welke mogelijkheden bestaan voor valorisering
 - Zet in op circulaire strategieën (reparatie, intern of extern hergebruik, opknappen, enz.), bij voorkeur al vanaf de ontwerpfase van het project
 - Denk aan financiële benutting van de restwaarde

Voorbeeld: een meubel met vijzen i.p.v. lijm

Voorbeeld

Beheer van afgedankt materiaal - RFP - MIVB/MFWB

De inschrijver is, op verzoek van de MIVB, verantwoordelijk voor het ophalen van het afgedankte materieel en de verwerking ervan via een expert op de tweedehandsmarkt (makelaar) of via maatschappelijke projecten, bij voorkeur in het Brussels Gewest. Ongeacht de gekozen aanpak moet dit door de MIVB worden goedgekeurd.

Het afgedankte materieel wordt verwerkt volgens de volgende waardeketen: reparatie / voorbereiding met het oog op hergebruik / recycling / valorisatie / verwijdering. De voorbereiding van de artikelen die bestemd zijn voor hergebruik, evenals de recycling- en verwijderingswerkzaamheden van defect materieel (of onderdelen die een selectieve behandeling vereisen) moeten worden uitgevoerd in volledige overeenstemming met de vereisten van de (herschikking) 2012/19/EU en in het bijzonder bijlage VII daarvan betreffende de selectieve verwerking van materialen en onderdelen van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur. De dienstverlener moet tijdens de uitvoering van het contract geldige conformiteitscertificaten kunnen overleggen voor de WEEE-verwerkingsinstallaties die zullen worden gebruikt.

De contractant dient jaarlijks een verslag in over de afgedankte apparatuur waarvan hij het beheer op zich heeft genomen. Hij geeft aan welk percentage van de artikelen is hergebruikt en gerecycled, en vermeldt welke maatschappelijke projecten eventueel zijn begunstigd met de gereviseerde apparatuur. Ook geeft hij aan of de beheerde artikelen binnen de Europese Unie zijn gebleven of zijn geëxporteerd.

Verkoop van de bussen

- Ervaring

- > 120 bussen + 35 dubbele bussen verkocht
- > Schroot verkoop prijs evolueert >< verkoop prijs
- > Kennis van de 2de hands sector voor bussen en vervangstukken.
- > Vervangstukken van de bussen mee verkopen.

Schenking van lockers

- Context

- > Verplaatsing/verbouwing van verschillende locaties
- > 778 individuele lockers

- Schenking

- > Nog geen mogelijkheid tot verkoop op 2de hands markt
- > Aafgeschreven lockers (anders BTW terug betalen!)
- > Waarde van het schroot < sociale en milieuvoordelen
- > Raadpleging van overheidsinstanties of VZW met een sociale opdracht op het gebied van huisvesting
 - Model? Aantal? Ophaling?
- > Gunningscriterium: « 1st come, 1st served »

Essentieel: hou na de gunning contact met uw leverancier, uw interne klanten, collega's...

7. Evalueren

- Evalueer het circulaire inkoopproces en pas de geleerde lessen toe in het volgende project.
- Veranker circulaire aankopen in toekomstige projecten.
- Veranker circulariteit in uw aankoopstrategie.
- Deel goede praktijken met uw collega's.

Voorbeeld: Brusselse ziekenhuizen

Gezamenlijke verklaring rond de verduurzaming van aankopen in Belgische ziekenhuizen

Belangrijke informatie voor duurzame aankopen
We willen ons bewustzijn de belangrijkste huidige informatie verspreiden om de duurzaamheid van hun projecten beter te kunnen bewaken. Deze informatie moet eenvoudig, controleerbaar en begrijpelijk zijn voor onze klanten en leveranciers.

Levenscyclus van het product, verpakking en afvalbeheer Informatie af te geven aan de verpakking, levenscyclus, levensduur of herbruikbaarheid zijn, samen met levensduur. Leveranciers moeten goede praktijken delen over het beheer van de end-of-life fase van hun producten, afvalbeheer en de te nemen maatregelen volgens geboden wetgevingen.

Levenscyclusanalyse (LCA) Deze methoden met alle de methodische stappen uitgaand en het ontwikkelde kader grondig wordt geverifieerd. Er moet worden vastgesteld dat een dergelijke methodiek mogelijk is van zijn door een goede van beschikbare gegevens en de mogelijkheid het alle relevante en uitgaande stappen in de levenscyclus van het beschreven product te verspreiden. Alleen gekwaliteerde en zorgvuldig ontwikkelde LCAs, volgens een goede beeld present. Kwaliteit, nuttige informatie, openbaar, voor de parameters en specifieke omgeving die in de analyse worden gebruikt.

Instrumenten

om de circulaire hefboomen om te zetten in criteria en specificaties

Instrumenten

Meer weten over de voorbereiding van een circulaire overheidsopdracht?

Wat is een circulaire overheidsopdracht? Hoe analyseert en formuleert u uw behoefte? Welke aanbestedingsprocedures verdienen de voorkeur?
En voor duurzame overheidsopdrachten in het algemeen: de website van [Leefmilieu Brussel](https://leefmilieu.brussel.be).

U bereidt een overheidsaankoop voor?

Op welke sociale en milieuaspecten moet u letten? Welke circulaire strategie past bij elke productcategorie?
Hoe kunt u hiermee rekening houden in uw bestek (criteria, normen, certificeringen, labels) ?

- [Gids Duurzame aankopen \(federaal\)](#)
- [Circulair aankopen \(Vlaanderen Circular\)](#)
- [Infolabel.be](https://info.label.be)
- [Outil TCO \(Europese Commissie\)](#)

Vergeet het marktonderzoek niet!

Wees nieuwsgierig: ga op zoek naar leveranciers. Wie kunt u ontmoeten? U vindt hun visitekaartjes op het BOSA-platform of in de Brusselse adressengids.
Neem contact op met de relevante federaties om de nieuwste innovaties te ontdekken.

Klaar om uw bestek te beginnen schrijven?

Laat u inspireren door het werk van uw collega's.
(ga naar het BOSA-platform – aanbestedingsbulletin)
Stel uw technische specificaties, gunningscriteria en uitvoeringsvoorwaarden op aan de hand van normen.

- [EU green procurement criteria](#)
- [MVOO criteria](#)
- [Bibliothèque francophone de clauses durables et circulaires \(à venir\)](#)

Twijfelpunt, vraag...?

Contacteer de Facilitator Duurzame Overheidsopdrachten
greenprocurement@environnement.brussels

Waar beginnen?

Kaarten BOSA

Per productcategorie:

- Prioriteiten
- Uitdagingen
- Strategiën en focuspunten

PAUZE

Getuigenissen

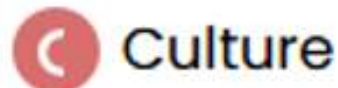
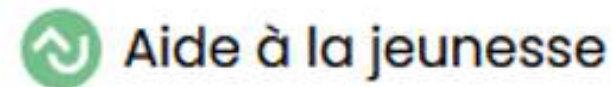
MFWB & Stad Mechelen

Economie circulaire & les marchés publics

2026

- DPC 2024-2029: de overheid moet:
 - Voorbeeldig zijn op gebied van maatschappelijke verantwoordelijkheid, motor van de klimaattransitie.
 - Het verantwoordelijk aankoopbeleid op lange termijn voortzetten.
- Decreet ecologische transitie 2021 & overkoepelend plan ecologische transitie:
 - Uitvoering opgevolgd door de regering
 - Acties in verband met duurzame overheidsaankopen
- Interne circulariteit en duurzame overheidsaankopen: belangrijke hefboomen om ons ESG-profiel en onze extrafinanciële geloofwaardigheid bij beleggers te versterken.
- Ministerie Fédération Wallonie-Bruxelles : 1 algemeen secretariaat & 5 algemene administraties

- Interne organisatie
 - Overheidsopdrachten: gecentraliseerde aanbestedingen binnen de DMPA + specifieke gedecentraliseerde aanbestedingen binnen de afdelingen voor overheidsopdrachten.
 - De ecologische transitie: coördinatie van het PTTE, beheer van interne projecten, stimulering en ondersteuning van de ecologische transitie vanuit en via onze bevoegdheden.
- Goedkeuring van een strategie voor de circulaire economie in 2022: herziening van het overheidsopdrachtenbeleid in het licht van de principes van de circulaire economie
- Rol van de direction de la transition écologique :
 - Interne helpdesk voor de integratie van milieuaspecten
 - Bewustmakingscampagnes – organisatie van opleidingen over duurzaam inkopen via de EAP
 - Contactpunt om afdelingen door te verwijzen naar andere ondersteuningsmechanismen

De methodologie van actoren in de circulaire economie

Constateringen

- Belemmeringen: tevredenheid van interne klanten, extra werklast en juridische risico's, financiële haalbaarheid
- Belangrijkste succesfactor: gezamenlijke ontwikkeling met de belanghebbenden en een duidelijk bestuurskader
- Circulair denken integreren vanaf de voorbereiding van de overheidsopdracht

Algemeen aankoopbeleid goedgekeurd door het directiecomité op 09/02/2026

- Voorstel voor de invoering van een strategie voor duurzame aankopen, met aandacht voor ethische, sociale en milieuaspecten
- Vaststelling van een minimumniveau voor duurzaamheid per categorie van prioritaire aankopen (kantoorbenodigdheden, papier, voertuigen, meubilair, enz.)

De aankoop weigeren: inventarisatie van interne middelen

✓ **Start van het project voor hergebruik van kantoormeubilair en apparatuur**

Wat is het kader van onze actie?

Strategische
engagements

Budgetaire
beperkingen

Context inventaris,
aankoop en afval in
het Ministerie

10,5 M T/jaar
weggegooid in
de EU

Reglementering EU en
België: hergebruik
alvorens te recycelen.

Openbare
entiteiten

Geen keten voor
hergebruik/recycling

➤ Pijler 1 – Hergebruik integreren in het beheer van het kantoormeubilair van het Ministerie

- Een beleid vaststellen voor het beheer van kantoormeubilair.
- Een end-to-end proces voor het beheer van kantoormeubilair (van aankoop tot afvoer) dat is gemodelleerd, geoptimaliseerd en waarin hergebruik is geïntegreerd.
- Specifieke focus op kwaliteitsverbetering voor de inventaris van het meubilair.

➤ Pijler 2 – reglementair kader aanpassen binnen de FW-B en een marketplace voor hergebruik

- Wijzigingsdecreet en -besluit ter bevordering van hergebruik en schenkingen tussen overheidsinstanties.
- Besloten B2B-platform voor schenkingen, toegankelijk voor FW-B-entiteiten, vzw's, stichtingen, ondernemingen uit de sociale en solidaire economie...

➤ Pijler 3 – Uitrusting en voertuigen (vervanging Fin shop)

- Online veilingplatform: de doorverkoopprijs van voertuigen en materieel maximaliseren via een doorverkoopplatform met een groot bereik.
- Het declasserings- en doorverkoopproces vastleggen en standaardiseren.

Circulair aanbesteden

Van pilots naar systeemverandering

Julie Poppe, Stad Mechelen

18/05/2026

2019: Green deal Circulair Aankopen

Interreg

Co-funded by
the European Union

North-West Europe

CIRCULAR SHIFT

Vlaanderen Vlaanderen Circulair

VLAANDEREN CIRCULAIR

Circulaire economie – Bouw – Voedsel – Water – Maakindustrie – Chemie/Plastics – Bio-economie – Hefbomen –

Home > Deens > Lighting-as-a-service bij Stad Mechelen

LIGHTING-AS-A-SERVICE BIJ STAD MECHELEN

17/12/2019

ETAP verkoopt geen lampen maar licht om de stadskantoren te verlichten

Stad Mechelen was de eerste klant voor het lighting-as-a-service (LAAS) aanbod van ETAP.

In een LAAS model worden geen lampen verkocht, maar licht. ETAP verzekert de stad Mechelen gedurende het contract van licht van goede kwaliteit. Zij blijven dus verantwoordelijk voor het goed functioneren van de verlichting en eventuele herstellingen of onderhoud. Hiervoor betaalt stad Mechelen dan op haar beurt een vaste vergoeding.

ETAP zet met dit project een stap richting circulaire economie. Het is in ieders belang, en niet in het minst van het bedrijf zelf, dat er zo duurzaam mogelijk met de lampen wordt omgesprongen. De verlichting die ETAP plaatst, maakt gebruik van de meest recente ledtechnologie, waardoor het energieverbruik met maximaal 30% vermindert. ETAP engageert zich ook om bij beëindiging van een contract de verlichtinginstallatie een nieuwe bestemming te geven.

OVER DIT PROJECT

NAAM
Stad Mechelen

PARTNERS
ETAP

HEFBOM
Circulair aankopen

[Bezoek de website](#)

Deel

2021-2022: Gemeente als circulaire bouwregisseur

CIRCULAR SHIFT

2022: Circulaire stadsstrategie

- **3 sectoren:** bouw, maakindustrie (textiel, elektronica), voeding/landbouw
- **3 hefboomen:** communicatie, circulair ondernemerschap stimuleren en circulair aankopen
- **3 principes:** leren door te doen (actie), het goede voorbeeld geven en doeners ondersteunen (Klimaatactie/subsidies, Circulaire hubwerking)
- **3 doelgroepen:** burgers, ondernemers, personeel

2025-2028: Circular Shift

- Versnellen van de **circulaire economie** door **circulair aankopen** van laptops, smartphones en werkkledij **op te schalen** in 5 NW-Europese landen
- Door **Ketensamenwerking** te bevorderen en de implementatie van **Circulaire strategieën**, en door aanbestedende organisaties te activeren en ondersteunen om **gedragsverandering** te verwezenlijken zodat die praktijken standaard worden

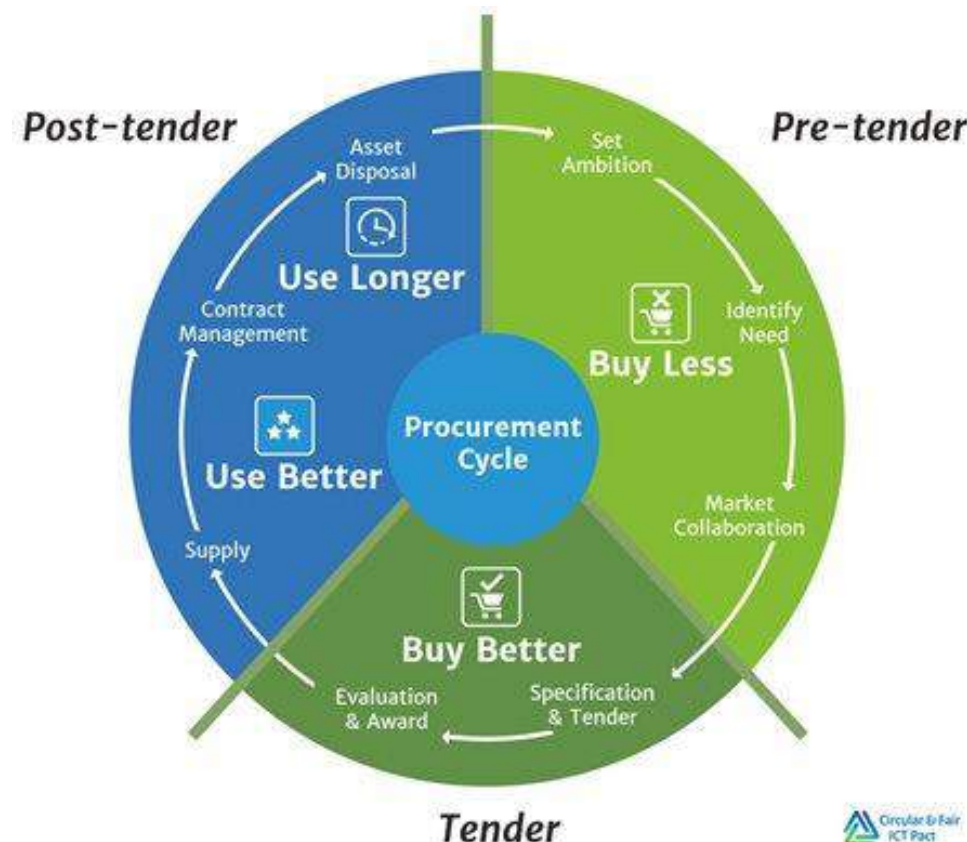
Three work packages:

- Value Chain Cooperation
- Internal Commitment and Behavioural Change
- Impact Measuring and Forecasting for Informed Decision Making

Circulair aankopen

- Brengt de **gehele levenscyclus** in kaart van goederen en diensten, om negatieve milieu-impact en afvalcreatie te vermijden, en om een algemeen **material- en energiereductie** te bekomen
- Denken volgens Circulaire principes helpt aankopers om meer **holistisch** naar Duurzaamheid te kijken en de **transitie binnen de economie/ supply chain** echt te bewerkstelligen
(Interreg NSR ProCirc project)

Huidige ICT hardware waardeketen

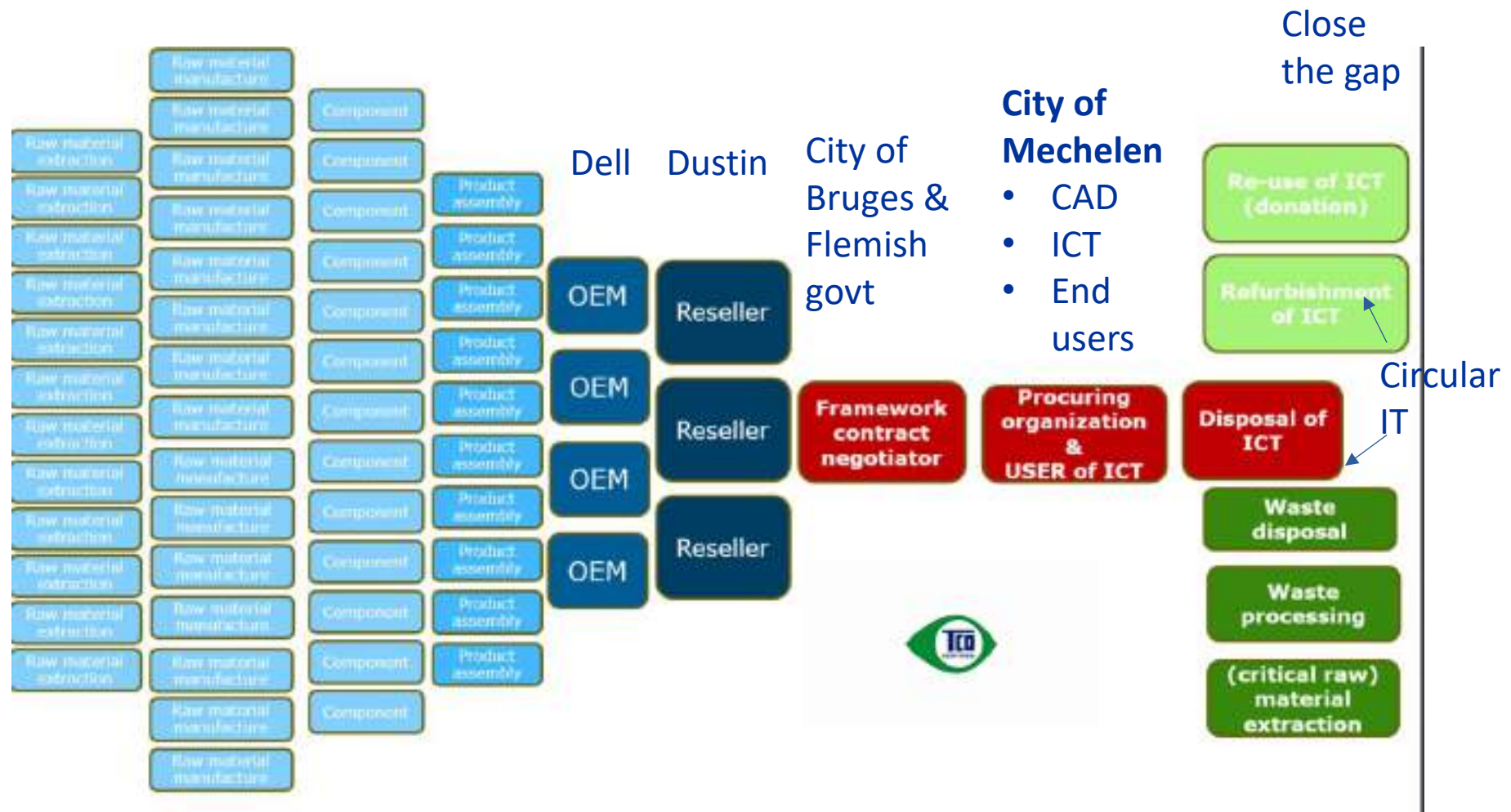
Interreg

Co-funded by
the European Union

North-West Europe

CIRCULAR SHIFT

Intern beleid Laptops bij stad Mechelen

Luister naar de interne klant

En naar bestuur

Levensduurverlenging & hergebruik voor sociale doelen:

- 5 jaar in gebruik <=> legal depreciation period 3 jaar (cost-benefit analyse) en uitgebreide garantie (3 jaar) => **Verbetermarge in die 2 jaar**
- Donatie aan Lviv, OCMW, Digibankatelier, Close the gap

=> Marktonderzoek end-of-use oplossingen

Circulaire ambities
ZIJN SOCIALE AMBITIES

I.1 Beschrijving van de opdracht

Voorwerp van deze leveringen: Leveren eerlijk geproduceerde veiligheidsbenodigdheden, veiligheidsschoenen en persoonlijke beschermingsmiddelen.

Toelichting: De raamovereenkomst heeft tot doel:

- Leveren op afroep van de goederen beschreven in dit lastenboek;
- De leverancier dient permanent voldoende stock van de gespecificeerde artikels ter beschikking te houden;
- De vermoedelijke hoeveelheden zijn de verbruiken van onze diensten op jaarbasis veiligheidsbenodigdheden.

De goederen dienen op afroep door de leverancier te worden geleverd in de stadsmagazijnen (Plattebeekstraat 13 – 2800 Mechelen) te Mechelen. De leveringstermijn is maximaal 3 werkdagen.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid:

De inschrijver wordt aangemoedigd zich te inspireren op sociale en duurzaamheidscriteria, zoals die ook worden onderschreven door de campagne "schone kleren", door "fair trade" en door de "fair wear foundation".

De Stad Mechelen hecht een bijzonder belang aan sociale rechtvaardigheid en de omstandigheden waarin de door haar aangekochte producten zijn geproduceerd. Sommige kleding- en textielproducten worden in onaanvaardbare werk- en sociale omstandigheden geproduceerd in lageloonlanden. In sommige gevallen staan de arbeidskrachten bovendien bloot aan ernstige gezondheids- en veiligheidsrisico's.

De Stad Mechelen wenst d.m.v. deze opdracht enkel producten aan te kopen die volledig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de IAO-basisconventies, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de wetten van het land waar de respectievelijke productie-eenheden van de toeleveringsketen zich bevinden. Daarnaast wenst zij d.m.v. deze opdracht tevens inzicht te verwerven in de omvang en de aard van de toeleveringsketen van kleding- en textielproducten.

Door enkel producten aan te kopen die op een sociaal rechtvaardige wijze tot stand zijn gekomen, wil de Stad Mechelen bijdragen aan de duurzame economische en sociale ontwikkeling (ook van ontwikkelingslanden) en wil ze een goed voorbeeld stellen ten aanzien van andere overheden, de bedrijfswereld en particuliere consumenten.

Verder in dit bestek worden concrete uitvoeringsvoorwaarden opgelegd aan de opdrachtnemer als door de onderaannemers en de verschillende schakels van de

Nu lijkt klemtoon te liggen op sociale arbeidsomstandigheden en transparantie van de keten

➔ Momenteel voldoende garanties hierrond?

Garanties en opvolging?

III.5 Herkomst en kwaliteit van de geleverde producten

De geleverde goederen moeten minimaal voldoen aan alle eisen gesteld door de wetgeving op de dag van de levering.

Indien de geleverde goederen aanleiding geven tot schade omwille van een gebrekkige kwaliteit zal de leverancier deze schade integraal op zich nemen.

Ecologische vereiste:

De textielproducten zijn vervaardigd:

- met aandacht voor circulariteit (productie-distributie-gebruik-einde leven)
 - met een gering percentage giftige stoffen;
 - met een gering milieueffect;
 - uit vezels die zijn geproduceerd met een minimum aan pesticiden.
- Alle kleding dienen te voldoen aan:
 - ✓ ofwel de vereisten voor menselijke ecologische veiligheid zoals bepaald door de laatste versie van Oeko-tex-100, klasse II (textiel producten die in belangrijke mate in contact staan met de huid). De vereisten zijn te vinden op <http://www.oeko-tex.com>
 - ✓ ofwel de vereisten voor milieuvriendelijk textiel zoals bepaald in het lastenboek van het Europees milieukeur voor textiel. Deze vereisten zijn terug te vinden op <http://www.ecolabel.be>.
 - De inschrijver geeft de afkomst van de vezels aan, in de mate van het mogelijke:
 - ✓ De inschrijvers moeten aangeven hoeveel biologisch geproduceerde katoen- of andere natuurlijke vezels zijn gebruikt, uitgedrukt in gewichtspercentage van het textiel. Om als zodanig beschouwd te worden, moeten de vezels zijn geproduceerd in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 834/2007. De opdrachtnemer wordt gecontroleerd aan de hand van het EU-logo of goedgekeurde nationale logo's voor biologische productie.
 - ✓ De inschrijvers moeten aangeven welk gewichtspercentage van het textiel wordt vertegenwoordigd door gerecycleerde vezels, d.w.z. vezels uitsluitend afkomstig van snijdsels van textiel- en kledingfabrikanten of van de consument afkomstig afval (textiel- of ander afval). De opdrachtnemer toont de herkomst van de gebruikte gerecycleerde vezels aan.

Weging gunningscriteria

Nr.	Beschrijving	Gewicht
1	Prijs	55
	Regel van drie; Score offerte = (prijs laagste offerte / prijs offerte) * gewicht van het criterium prijs	
2	Kwaliteit/design/draagcomfort	25
	Weging: de inschrijver die het best scoort krijgt het maximum van de punten. Telkens min 5 punten voor de volgende gerangschikte met minder kwaliteit. De eerste 5 in aanmerking komende kandidaten zullen gevraagd worden een staal te leveren. Dit mag een gelijkwaardig (andere kleur) staal zijn. Alle stalen zullen een week getest worden. Na de testperiode blijven de stalen eigendom van de stad.	
3	Service en dienstverlening	10
	Weging: de inschrijver die het best scoort krijgt het maximum van de punten. Telkens min 1 punt voor de volgende gerangschikte met mindere dienstverlening.	
4	Ecologische vereiste	5
	Weging: de inschrijver die het best scoort krijgt het maximum van de punten. Telkens min 1 punten voor de volgende gerangschikte met minder ecologische vereisten	
5	MVO (maatschappelijk verantwoord ondernemen)	5
	Stad Mechelen wenst samen te werken met organisaties/ondernemers die maatschappelijk en verantwoord ondernemen ook hoog in het vaandel dragen. De aanbestedende overheid zal het aspect Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) in het plan van aanpak beoordelen op volgende elementen, waarbij de volgorde geen rangorde impliceert maar een loutere nevenschikking uitmaakt: - De mate waarin de leverancier een methodologie voorstelt en over cijfers beschikt om de CO2 voetafdruk te meten, zowel in zijn gewoonlijke bedrijfsvoering als in de geplande uitvoering van deze raamovereenkomst - De duurzaamheid van het voorgestelde transport - Deelname in programma's voor sociale tewerkstelling	
Totaal gewicht gunningscriteria:		100

Waarom ketensamenwerking?

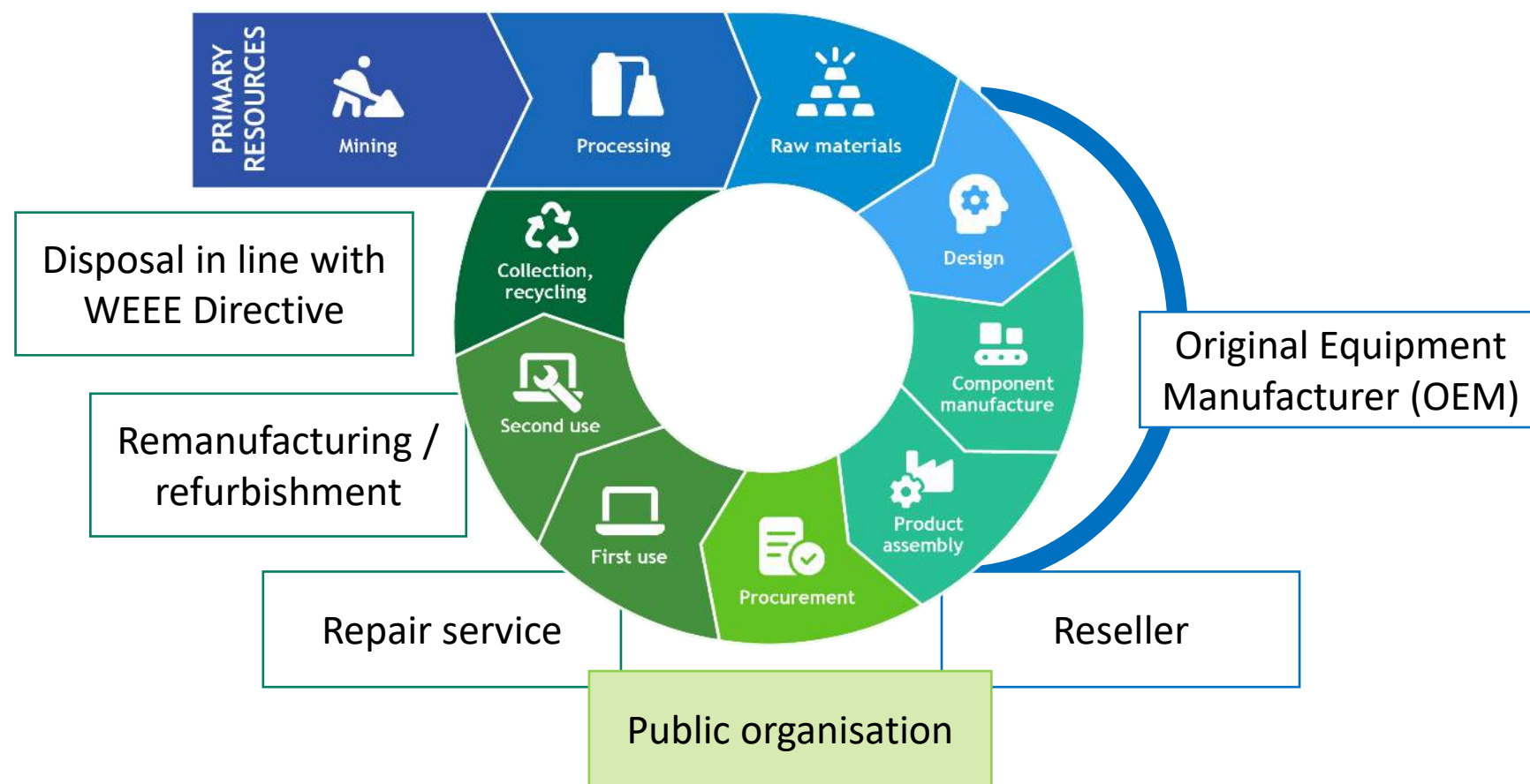
Interreg

Co-funded by
the European Union

North-West Europe

CIRCULAR SHIFT

Ketensamenwerking: Barrières

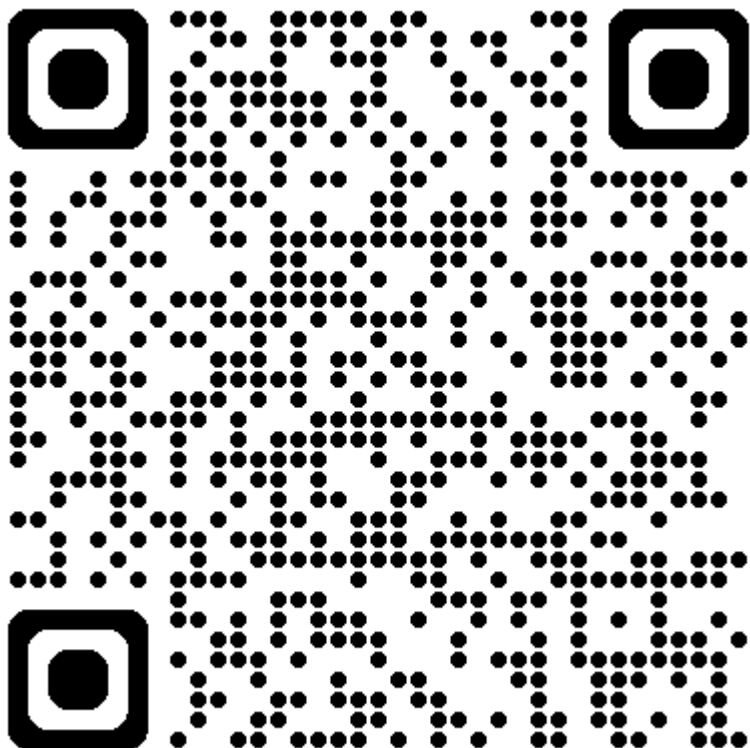
- **Beperkte kennis van de supply chains**
 - **Complexiteit van de circulaire waardeketens**
 - **Weinig samenwerking tussen diensten binnen de eigen organisatie**
 - **Aankoopcentrales en marktconcentratie**
 - **Gebrek aan transparantie, vertrouwen en reciprociteit**
 - Organisatiecapaciteit en
 - Onvoldoende behoefte- en spend-analyse
 - Risico-aversie
 - Budgettering en kostenlogica
-

Tips en tricks:

Om circulair aan te kopen kunnen we al:

- Een circulaire mindset bevorderen binnen de gehele organisatie: **koop minder, koop beter en gebruik beter**
 - Tijd creëren voor ketendialoog (intern en extern) en daar **capaciteit** en **kennis** rond opbouwen (specifiek profiel van strategisch aankoper/ ketenregisseur/ categorie manager)
 - **Inventaris en asset management systemen** verbeteren
 - **Levenscyclus costing** beginnen uitwerken (waarderingstraject / inschrijven assets in boekhouding)
 - **Contractbeheer** en -evaluatie verbeteren
 - Rapportering en vooruitgang **meten**
-

Sign up to our mailing list!

Circular Shift: will deliver

- A Value Chain Collaboration (VCC) Methodology
- Training modules for procuring organisations
- A decision-making framework

<https://mailchi.mp/e2fbfc0aa49f/sign-up-to-circular-shift-news>

Nu is het aan u!

Praktijkoefening

Nu is het aan u!

Zit u voor een gele post-it?
Schrijf snel op aan welke opdracht u / uw team /
uw organisatie momenteel werkt.

In groepen van 3, samen met de persoon links en rechts, gaat u:

1. De gevalstudie doornemen (4 min.)
2. Relevante mogelijkheden in circulaire economie voor deze opdracht vinden (8 min.)
3. Een lijst opstellen met vragen voor de verkenningsfase (3 min.)

De context

4'

- **Wie** gaat het product gebruiken en met welke frequentie?
- Hoe functioneert u **momenteel**?
- Welk **resultaat** wenst u voor gebruik/functie?
- Welke **bependingen** bestaan (veiligheid, ergonomie, budget, beschikbare ruimte...)?

De opdracht

3'

- **Wat zou ik willen leren voor de start van deze opdracht?**
(technische specificaties, het aanbod in mijn regio...)
- Hoe kan ik die informatie vinden?
- Aan wie moet ik vragen stellen (federaties, leveranciers)?

Circulaire opties

8'

- Wat heeft **zin** in deze categorie?
- Wat gaat mijn teams **motiveren**?

Favoriser l'allongement de la durée de vie des produits :

intégrer des exigences de réutilisation, de réparation, d'entretien, d'éco-conception et de garanties étendues.

Opter pour des modèles économiques circulaires :

choisir des systèmes liés à l'économie de la fonctionnalité¹, l'économie de la performance ou encore la mutualisation² des besoins avec d'autres entités.

Stimuler l'approvisionnement circulaire :

privilégier des ressources recyclées ou biosourcées et des certifications ou labels pour les produits et matériaux.

Prévoir la fin de vie des produits :

encourager la récupération, l'entretien, le recyclage ou la revalorisation des produits en fin d'utilisation.

Uitwisseling

Hoe verliep deze praktijkoefening voor u?

Hebt u nog vragen voordat u van start kan gaan?

Conclusie

Circulair aankopen

Eerste stap

ROI circulair aankopen:

- Grondstoffenbesparing
- CO2 uitstoot vermindert
- (Sociale) tewerkstelling
- ...

Welke realistische **doelstellingen** formuleer jij rond circulair aankopen?

- Outcome en output
- Lange-, middellange en korte termijn

Met **welke productgroepen / waardeketens** wordt gestart?

- Bepalen prioriteiten
- Koppelen prioritaire productgroepen/ketens aan nodige acties

Welke partijen, intern en extern, zijn nodig om het actieplan te realiseren?

Wat is **nodig voor de implementatie** van de plannen?

- Middelen
- Randvoorwaarden

Robuust implementatieplan voor het uitrollen van circulair aankopen

Voldoende intern draagvlak en basiskennis omtrent circulair aankopen

Een eerste stap

Matchmaking met leveranciers van producten geproduceerd in Brussel

- **Deelnemers:** 15 Brusselse circulaire bedrijven
- **Datum:** 10 juni 2026 van 9u30 tot 12u30
- **Plaats:** hub.brussels, Waterloostraat 110 in Sint-Gillis
- **Inschrijvingen** via Leefmilieu Brussel

Producten

- Verkoop van meubels gemaakt van hergebruikte materialen of gerecycled plastic
- Verkoop van panelen van gerecycled plastic of gesneden panelen
- Verkoop van gewone of elektrische fietsen en bakfietsen
- Gepersonaliseerd notitieboekje van gedeclassificeerd papier
- Geschenkpakket met zeep of vloeibare zeep op basis van propolis
- Verplaatsbaar podium / milieuvriendelijke open tent

Diensten

- Inrichting van ruimtes met hergebruikte materialen en tweedehands of geüpcyclede meubels
- Inzameling, reparatie, opknapping en recycling van elektrisch en elektronisch afval/producten (computers en huishoudelijke apparaten)
- Onderhoud en reparatie van zachte mobiliteitsmiddelen (fietsen, elektrische fietsen...)
- Verhuur van ecologisch ontworpen borstkolven
- Waterbeheerservice voor eigenaren/beheerders van meerdere locaties

Conclusie

Te onthouden

- Circulaire aankopen zijn **niet langer een optie**: ze maken deel uit van een bredere economische rationalisatie.
- U moet denken aan circulariteit **vooraleer u aan het bestek begint**.
- Waarde wordt gecreëerd gedurende **de gehele levenscyclus**, dus op de lange termijn.

Komende opleidingen

Datum	Titel	Inschrijving
8 juni (AM)	Thematische opleiding over het potentieel van overheidsopdrachten om kosten te besparen en duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren.	https://leefmilieu.brussels/pro/documentatie-en-tools/lesmateriaal-opleidingen-en-seminaries/opleidingen-en-workshops-over-duurzame-overheidsopdrachten
25 juni (volledige dag)	Inleiding tot de basis van duurzame overheidsopdrachten voor werken.	
15 september (AM)	Thematische opleiding over textiel.	
29 september (AM)	Thematische opleiding over duurzame voeding in overheidsopdrachten.	
8 oktober (volledige dag)	Event Meet-Your-Buyer rond het thema van duurzame evenementen.	
20 oktober (volledige dag)	Algemene inleiding tot duurzame overheidsopdrachten (in het Nederlands).	
10 november (AM)	Thematische opleiding over ICT-aankopen.	

SCAN ME

**Zou u deze opleiding
aanbevelen?**

Vergeet niet deze module te
evalueren!

Merci ! Bedankt !

Contact helpdesk:

greenprocurement@environnement.brussels

